

Látkové závislosti a možnosti terapie

Látková závislost

- Psychický (fyzický) stav charakterizovaný změnami chování
- nutkání užívat drogu opakovaně pro její účinky a aby se zabránilo nepříjemným stavům z nepřítomnosti drogy

MKN11: F10-19 – Duševní poruchy a poruchy způsobené užíváním psychoaktivních látek

Diagnóza F

Během 1 roku došlo k alespoň 3 projevům:

- Touha/puzení užívat látku
- Potíže v kontrole užívání
- Somatický odvykací stav
- Průkaz tolerance
- Zanedbávání jiných zájmů
- Pokračování přes jasný důkaz škodlivých následků

Historie

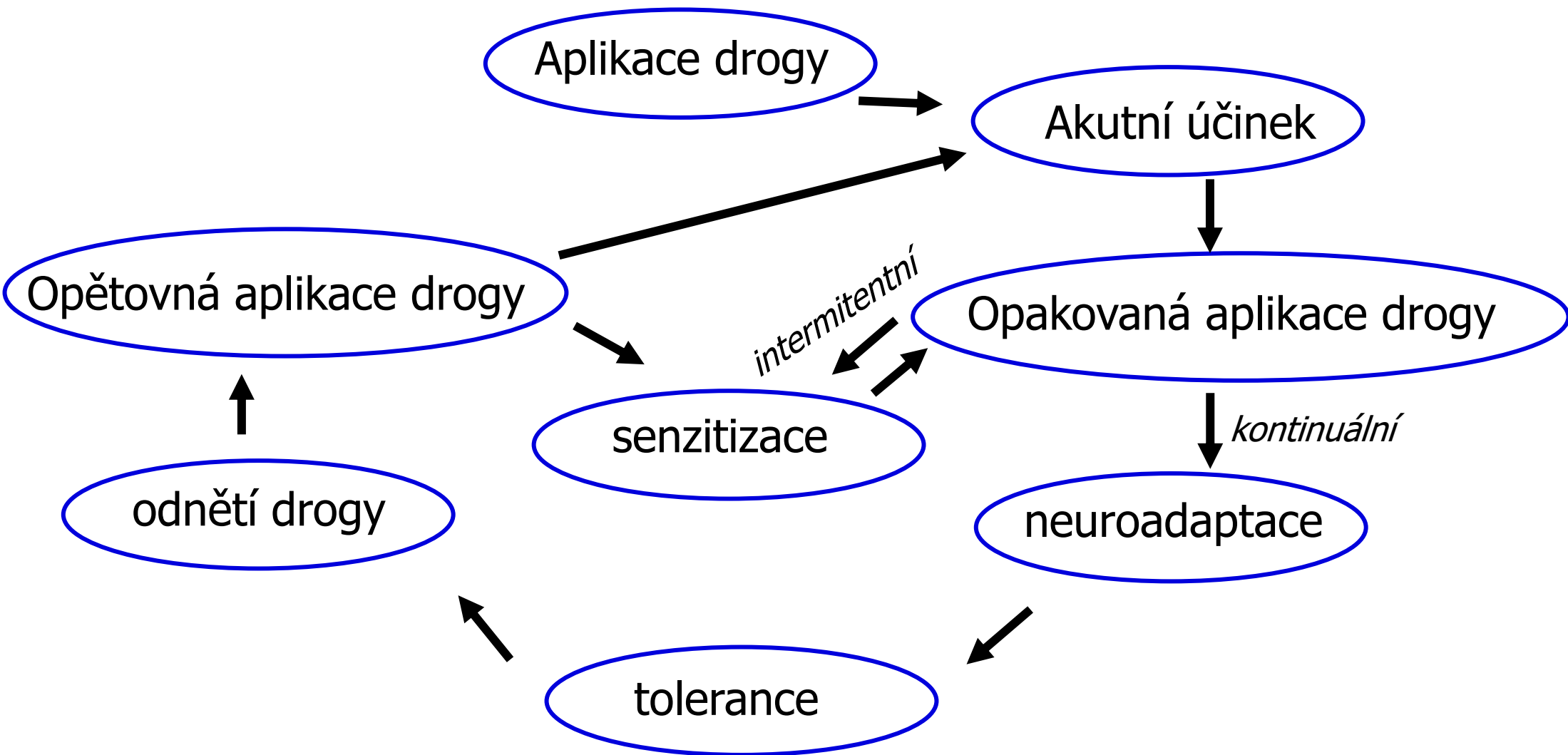
- Izolace alkaloidů: morfin 1805, atropin 1833, kokain 1850
- Stroj na cigarety 1847
- Injekční jehla 1853
- Protidrogové zákony:
  - 1909 – 1. mezinárodní smlouva
  - 1961 – Jednotná mezinárodní dohoda OSN o zákazu všech drog škodlivých lidem
  - 1993- Evropské monitorovací středisko pro drogovou závislost
  - 2002 - Národní monitorovací středisko ČR při úřadu vlády

(NIDA- National Institute of Drug Abuse 1974)

Základní pojmy

- Craving
- Reinforcement=posilující účinek – posiluje craving (pozitXnegat)
- Tolerance
- Abstinenční příznaky
- Senzitizace
- Neuroadaptace

Schéma účinku návykových látek

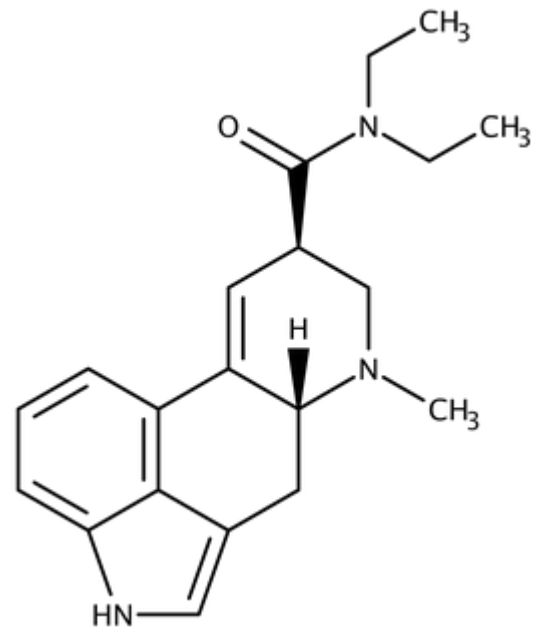

Zneužívané látky

Léčivo/látka	MÚ	Využití
LSD	agonista 5-HT _{2A} rcp	nemá klin. využití
MDMA (extáze)	sekrece 5-HT, blok reuptake	nemá klin. využití ve výzkumu PTSD
meskalin	agonista 5-HT _{2A} rcp chemicky podobný amfetaminu	nemá klin. využití
psilocybin	parc.agonista 5-HT _{2A} rcp chemicky podobný 5-HT	nemá klin. využití
ketamin	blokuje NMDA rcp chemicky podobný fencyklidinu	disociativní anestetikum, analgetikum, antidepresivum
tetrahydrocannabinol	agonista CB1, CB2 rcp	analgetické a antiemetické vlastnosti
salvinorin A	agonista kappa rcp	nemá klin. využití

Závislost na lécích

- 3-5% populace

Nejčastěji: analgetika, hypnosedativa, anxiolytika, stimulancia

- doctor shopping

- polypragmazie

Sekundární prevence závislostí = terapie

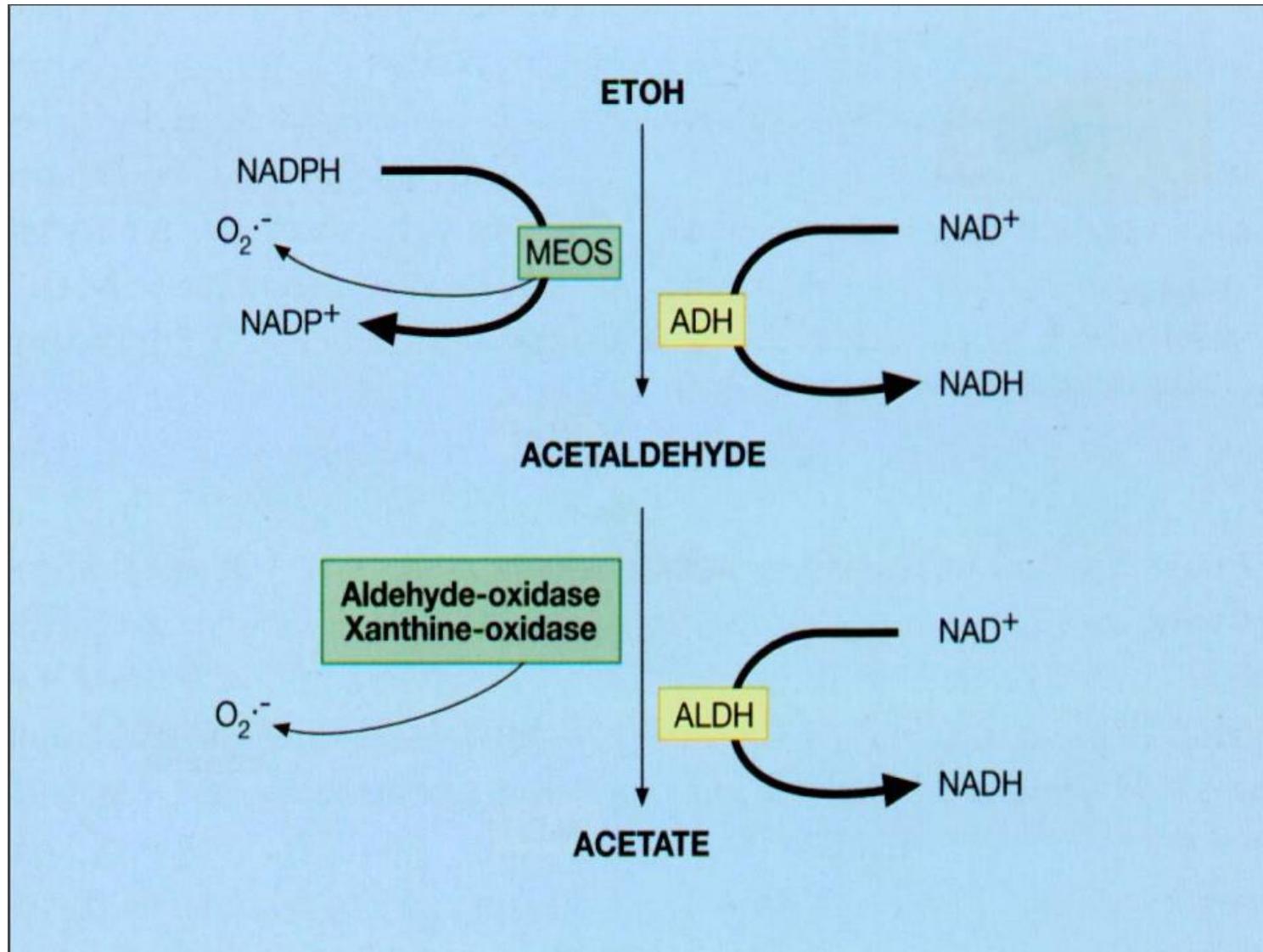
- Detoxifikace, abstinence
- Substituce
- Anti-carvingová léčba
- Adjuvantní léčba
- Primární prevence

Léčebné postupy

droga	léčba
kokain, amfetamin	fluoxetin, imipramin, desipramin
nikotin	NTN-náplasti, žvýkačky, inhalátor vareniklin (parciální agonista $\alpha 4\beta 2$ – 6m) bupropion (NDRI – 3m)
alkohol	BZD/klomethiazol, tiaprid, SSRI nalmefen, naltrexon akamprosát disulfiram
BZD	Snižování dávky, trazodon, risperidon, tiaprid, SSRI
heroin, morfin	metadon buprenorfin (parc.agonista mí rcp)

Akohl - metabolismus

Kinetika nultého řádu

MEOS = mikrosomální ethanol oxidující systém – CYP2E1

Nikotin

– Metabolizace oxidací CYP2A6

+ vliv PAU: indukce CYP1A2, 1A1, 2E1

INTERAKCE:

- FD: snižují efekt BB, BZD, opioidů

- FK: absorpce: vazokonstrikce

met: teofylin, warfarin, psychofarmaka

Anti-cravingové látky

- Opioidní systém: naltrexon, nalmefen, buprenorfin
- Serotonergní: SSRI
- 5HT a NA: bupropion
- Glutamátergní: akamprosát
- Cholinergní: vareniklin
- Dopaminergní: D2 antagonisté